

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ผู้วิจัย : จิรรัตน์ ปรีชาเสถียร

ปริญญา : ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2) ศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 34 คน และนักเรียนจำนวน 102 คน จากโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 13 โรงเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตการสอน แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์ การใช้ข้อสอบแบบปรนัย การติดตั้งเครื่องปรับอากาศและพัดลมในห้องเรียน การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และการใช้คำแทนตัวว่าครู 2) นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละความถี่ของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง การนัดสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน การประดับรูปในห้องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดตารางเรียนเข้า/ป่วยเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาเรียน และการพูดนอกเรื่องเพื่อลดความเครียด 3) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวก คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น นักเรียนต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิด

ประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน นักเรียนรู้สึกสำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น นักเรียนเกิดความรู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครูเป็นการรับรู้จากการจำชื่อนักเรียนได้ นักเรียนเกิดความรู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพูดชมเชย และหลักสูตรแฝงด้านลบ คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้ไม่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น นักเรียนรู้สึกกดดันกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป นักเรียนรู้สึกอับอายเป็นการรับรู้จากการจัดลำดับคะแนน นักเรียนรู้สึกเป็นภาระ เป็นการรับรู้จากการจัดบอร์ด/จัดป้าย นักเรียนรู้สึกอยากเข้าชั้นเรียนช้าเพราะจะได้นั่งหลังเป็นการรับรู้จากการให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า และ นักเรียนรู้สึกกดดัน เครียด กลัวจะทำให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากการใช้คำพูดที่เป็นความคาดหวังของครู

TITLE : A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management of a Career and Technology Learning Content Cluster.

AUTHOR : Jirarat Preechasathian **DEGREE:**M.Ed.(Curriculum and Instruction)

ADVISORS : Asst.Prof.Dr.Prasopsuk Rittidet Major Advisor

Asst.Prof.Dr.Poosit Boontongtherng Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

The research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management of a career and technology learning cluster, 2) study teacher expectations and students perception according to the teacher expectations from the phenomena in the context of learning management of a career and technology learning cluster, and 3) study a hidden curriculum occurred from the phenomena in the context of learning management of a career and technology learning cluster. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, and interview and questionnaire responses. The informants included 34 teachers and 102 students from 13 schools under the teacher profession development network school at Rajabhat Maha Sarakham University, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teaching observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire, and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings found were as follows: 1) There were 5 areas of a phenomenal diversity in the context of learning management in the context of learning management of a career and technology learning content cluster : instructional activities ; measurement and evaluation ; environment, media and resources for learning ; performance pattern ; and symbolic language. The phenomena and the highest probability of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were : learning objective instruction, usage of an objective test, built-in air conditioning and electric fans in the classroom, polite dressing, and usage of the “ teacher” word representing the teacher. 2) A

majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations . The highest percentage of teacher expectations in each area included : an objective instruction for showing what the students must learn, remedial teaching assignment date for helping the students with learning problems, classroom decoration for promoting learning, class scheduling in the morning / afternoon suitable for the nature of subjects taught, and off-learning task speaking for stress reduction. 3) Hidden curricula consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum what the student perceived results in good performance these were : reading a textbook assigned in advance perceived from an individual doing active, usage of free time profitable perceived from doing homework assignment, feeling of an awareness about local loving perceived from using of local media, feeling of warm welcome and need for learning from the teacher perceived from the teacher able to recognize the student name, feeling of being recognized and having more self confidence perceived from praising of the teacher. And for a negative hidden curriculum-what the student perceived does not result in a good performance, these were : having a pressure due to answering a wrong answer perceived from asking the student to make a conclusion, feeling of being ashamed perceived from score ranking, feeling of laboring perceived from organization of class boards and signboards, feeling of late class attendance due to having a need for sitting at the rear of the classroom perceived from the first comer sitting in front of the classroom, and feeling of a pressure, stress and being afraid of making the teacher disappointed perceived from the teacher uses of expectation words.